

Næringspolitisk
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO
Norge

Att.: Anders Huus

Vår saksbehandler
Mina Mjærum Johansen
+47 91 77 58 31

Vår dato
22.08.2019
Deres dato

Vår referanse
17/00277-9
Deres referanse

Nedskalering av melkeproduksjon - innspill fra Østfold Bondelag

Østfold Bondelag viser til e-post fra Norges Bondelag ved seniorrådgiver Anders Huus den 21. juni 2019, med vedlagt notat og ønske om innspill til den forestående prosessen rundt nedskalering av melk. Vi sendte notatet videre til våre 24 lokallag og de to produsentlaga Tine har i vårt fylke med ønske om respons på de problemstillingene som var løftet opp i notatet. Vi har mottatt svar fra 16 lokallag, enten enkeltvis eller kommunevis, samt fra arbeidsutvalgene i Tines produsentlag i Indre Østfold og Søndre Østfold. Videre har styret i Østfold Bondelag behandlet vårt innspill per e-post, og dette følger nedenfor.

Østfold fylke er et lite fylke når det gjelder melkevolum. I vårt fylke produseres ca. 36 millioner liter melk, noe som tilsvarer omlag 2,4 prosent av landets samla produksjon. Siden omsetningsrunden i 2017 har Østfold tilhørt samme kvoteregion som Vestfold. Ved søknadsrunden i mars 2019 hadde Østfold 123 produsenter og 4 729 melkekyr. Tilsvarende tall juli 2000 var hhv 319 produsenter og 6 258 kyr. Antall produsenter har, som i resten av landet, blitt sterkt redusert, mens melkevolumet har ligget svært stabilt. Selv om det ikke er mange produsenter igjen har vi gode produsentmiljøer, særlig innen økologisk melkeproduksjon. Verdiskapingsrapporten Østfold Bondelag fikk utarbeida av AgriAnalyse viser at hele 13 prosent av den økologiske melka blei produsert i fylket vårt (2016).

Østfold Bondelag støtter Norges Bondelags rapport sine betraktninger rundt hvor stort volum som bør nedskaleres, og at dette volumet ligger på om lag 100 mill. liter. Lavere befolkningsvekst, at vi drikker mindre melk og importerer mer meierivarer taler imot at det vil være mulig å innfase store deler av melkevolumet til Jarlsbergeksporten i det norske markedet på kort sikt. Det er, slik vi ser det, ingen åpenbare anvendelser innenlands som vil ta betydelige mengder av melka som forsvinner med eksportutfasinga. **Østfold Bondelag mener at nedskaleringen bør sikte seg inn på 100 mill. liter melk.**

Mest mulig, så fort som mulig

Når det gjelder spørsmålet om hvor store andeler av melka som bør tas med forholdstall eller ved utkjøpsordning, mener Østfold Bondelag at nedskaleringen må skje så raskt som

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: Løkenveien 4 1811 ASKIM Østfold Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Besøksadresse: Løkenveien 4 1811 ASKIM Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Telefon: 69 89 81 50 Bankkonto: 8101.05.12891 Bankkonto: 8101.05. 91392	E-postadresse: ostfold@bondelaget.no Internett: bondelaget.no/ostfold eller nettbonden.no
--	---	---	--

Vår dato
22.08.2019

Vår referanse
17/00277-9

mulig, og at man må skåne den aktive produsent så mye som mulig. Samla sett vil utkjøp koste næringa minst, jf. figuren på side 7 i notatet. Østfold Bondelag ønsker derfor å ta mest mulig ut ved utkjøpsordning, og ideelt sett på kortest mulig tid. Dette taler for at staten får en høyest mulig andel ved salg av kvote. Vi er redd for at 50 prosent statlig andel vil gi et for lite volum, mens en statlig andel på 51-99 prosent vil gjøre at prisen på den private kvota vesentlig høyere enn det vi ser i dag. **Østfold Bondelag foreslår derfor at den statlige andelen må være 100 prosent i en begrenset periode, inntil de 100 mill. er inndratt. Forholdstallet må justeres etter oppkjøpt kvote og behovet i markedet, men minst mulig for å ikke svekke den aktive produsenten.**

For å gjøre utkjøpsordninga så gunstig så mulig ser vi for oss at prisen bør ligge på minst kr 8 per liter generelt sett. I 2024 vil det komme nye krav til de som driver melkeproduksjon i båsfjøs, mens det i 2034 vil bli forbudt å holde storfe på bås. På bakgrunn av de kommende kravende mener Østfold Bondelag derfor at de som kan dokumentere at de driver melkeproduksjon på båsfjøs og velger å selge all sin kvote må få en høyere sats per liter, for eksempel kr 12 per liter melk. Denne satsen er uavhengig av hvor i landet foretaket ligger. Oppkjøpsordninga for båsfjøs må gjelde en begrensa periode, eksempelvis tre år eller til 1.1.2024, når de nye kravene trer i kraft, eller til de 100 mill. literne er kjøpt opp.

Primært ønsker Østfold Bondelag at staten går inn med friske midler til oppkjøpsordninga, slik at ikke den aktive produsenten belastes for mye over omsetningsavgifta. Nedskaleringa vil bety færre melkekyr (over 13 000 færre kyr hvis ikke avdråttene reduseres betraktelig fra dagens 7 500 liter), og lavere ramme for husdyrtilskudd til melkeku. I tillegg vil ramma for driftstilskudd reduseres som følge at antall foretak reduseres ved oppkjøp. Østfold Bondelag mener at disse frigjorte midlene må tilbakeføres til næringa (les: melkeproduksjonen) og vi mener at staten derfor bør inn med friske midler.

Sekundært ser vi for oss at staten kan gå inn med skattemessige tiltak ved salg av kvote tilsvarende kr 3 per liter. Effekten av å selge all sin kvote vil da bli på kr 15 per liter for foretak med båsfjøs. Hvis ikke en slik skattefordel innføres bør satsene per liter melk heves ytterligere til for eksempel kr 10 per liter og et tillegg på kr 4 for foretak med båsfjøs.

Likhet for alle

Østfold Bondelag er svært opptatt av at melkeprodusenter over hele landet må behandles likt. Det er lik omsetningsavgift over hele landet, og vi ser derfor at verken kvotestørrelse, produksjonsform (setring) eller geografiske områder må få noen unntak eller skjermes, enten det gjelder forholdstall eller utkjøp. Mange foretak har i nylig tid hatt store investeringer for framtida, enten de er små, mellomstore eller store, og Østfold Bondelag ønsker ikke å prioritere mellom produsenter avhengig av størrelse. Man kan ikke kreve at noen produsentmiljø i deler av landet skal redusere sin kvote for at andre skal få et bedre økonomisk utbytte. Forholdstallet skal derfor være likt hos alle produsenter uavhengig av kvotestørrelse, produksjonsform eller region.

Vår dato
22.08.2019

Vår referanse
17/00277-9

Ved skjerming vil noen områder få forholdsmessig mer av landets melkeproduksjon. Østfold Bondelag mener at fylket må beholde 2,4 prosent av landets melkeproduksjon. Vi har siden 2000 tapt andeler av landets ammekuproduksjon, og trenger de dyra vi har for å opprettholde produsentmiljøene og kulturlandskapet.

Som tidligere nevnt ønsker Østfold Bondelag at foretak med båsfjøs skal kunne få en høyere sats ved oppkjøp, forutsatt at all kvote selges. Dette må gjelde alle produsenter over hele landet. Østfold Bondelag mener at det er riktig å differensiere på satsene fordi det vil bli innført nytt regelverk for båsfjøs fra 2024.

Østfold Bondelag mener også at det er riktig å sette tak på hvor store volumer som kan selges i hver kvoteregion. Dette for å ivareta produsentmiljøene, og at det ikke medfører at melkevolumene forrykkes mellom de ulike kvoteregionene. Takene må således settes prosentvis av kvoteregionens volum.

Kvoteleie

Østfold Bondelag mener at utøvende matprodusenter som et prinsipp skal ha mulighet til å eie sine egne produksjonsmidler. Østfold Bondelag mener derfor at det må innføres en **tidsbegrensning på maksimalt 5 år for utleie av melkekvote**. Etter denne perioden må kvota legges sovende eller selges.

For å bremse sterkt økende kvotepriser i privat omsetning, for å ha et effektivt verktøy for å regulere produksjonsvolum, og for å følge prinsippet om likebehandling mener Østfold Bondelag at statens andel settes likt ved både salg og utleie. Fordi vi forslår at denne andelen bør være 100 prosent ved salg betyr dette i praksis at det ikke vil kunne åpnes for utleie i utkjøpsperioden, altså inntil at 100 mill. liter er kjøpt opp. Etter at denne perioden er over ønsker Østfold Bondelag å innføre tidsbegrensning på maksimalt 5 år, slik skissert ovenfor. Østfold Bondelag mener videre at kvoteleie må avvikles på sikt.

Hvis partene ikke klarer å finne løsninger på kvoteleie i forhandlingene høsten 2019, må disse finne løsninger ved førstkommende jordbruksavtale.

Amnesti for samdriftsforetak

Samdriftsforetak produserer på flere eide kvoter. For at ikke samdriftene skal tappes for kvote ved endringer i eierstrukturen mener Østfold Bondelag at samdriftene må få et amnesti fra kravet om statlig andel når det gjelder salg av kvoter internt mellom samdriftsmedlemmene (intern omsetning). Ved ut- og innleie og ved kjøp og salg med eksterne foretak skal samme regler gjelde som for alle andre.

Med vennlig hilsen

Svend Arild Uvaag
Elektronisk godkjent, uten underskrift

Mina Mjærum Johansen